

Коробова І. В. Елективні курси як форма реалізації варіативної складової змісту фізичної освіти [Текст]/ М. С. Баранов, І. В. Коробова // Пошук молодих : матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф. [«Актуальні проблеми природничо-математичної освіти в середній і вищій школі»], (Херсон, 24-25 квітня 2014 р.) / [уклад.: В. Д. Шарко]. – Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2014. – Вип. 13. – С. 3-4.

Е л е к т и в н і к у р с и я к ф о р м а р е а л і з а ц і ї в а р і а т и в н о ї с к л а д о в о ї з м і с т у ф і з и ч н о ї о с в і т и

Баранов М. С., Коробова І. В.
Херсонський державний університет

Політичні, економічні та соціальні зміни, що відбуваються в нашому суспільстві, відображаються так чи інакше в освітній сфері. Науково-технічний прогрес і зміни на виробництві зумовили появу на ринку праці нових видів професій, які потребують глибоких знань з конкретного предмету. Їх об'єм з кожним роком збільшується, що призводить до поглиблення і насичення шкільних програм новим навчальним матеріалом або зумовлює появу нових навчальних дисциплін. Це призводить до надмірного навантаження учнів, яке важко витримати навіть дорослій людині. Одним із способів розв'язання цієї проблеми є перехід старшої школи на профільне навчання, яке дає змогу вивчати поглиблено старшокласникам лише ті предмети, які готують їх до усвідомленого вибору професії та подальшого професійного зростання й мобільності в умовах реформування сучасного виробництва.

Мета статті полягає у вивченні професійної спрямованості учнів 9-х класів та їх бажання вивчати елективні курси з фізики: а саме елективний курс «Фізика в професії моряка».

Одним із способів розв'язання цієї проблеми є перехід старшої школи на профільне навчання [1], яке дає змогу вивчати поглиблено старшокласникам лише ті предмети, які готують їх до усвідомленого вибору професії та подальшого професійного зростання й мобільності в умовах реформування сучасного виробництва. На думку В.Д.Шарко [3], важливою складовою профільного навчання є елективні курси, основною метою яких є задоволення індивідуальних пізнавальних потреб учнів, поглиблення та розширення їх знань з предмету, підготовка до відповідального вибору сфери майбутньої професійної діяльності. В. О.Орлов зауважує, що реалізація профільного навчання у школі вимагає докорінних змін у роботі вчителя і навчального закладу в цілому [2]. Перед педагогічним колективом школи, державними і місцевими органами управління освіти стоїть низка проблем методичного і організаційного характеру, без розв'язання яких не можуть бути досягнуті цілі профільного навчання. Подолання цих проблем має забезпечити умови для свідомого вибору учнями майбутньої професійної діяльності як такої, що забезпечує не лише матеріальну стабільність випускника, а й приносить задоволення від зробленого професійного вибору. Реалізація профільного навчання у школі вимагає докорінних змін у роботі вчителя і навчального закладу в цілому.

Першим завданням, яке ми поставили в ході педагогічного експерименту, було анкетування учнів 9-х класів з метою визначення їх професійної спрямованості та бажання вивчати елективні курси з фізики.

В ході експерименту були проанкетовані 47 учнів 9-х класів Малокопанівської ЗОШ та Чкалівської ЗОШ. Учні цих класів навчаються за різними програмами, що дає змогу побачити загальну картину професійних вподобань школярів.

Анкета складалася з 5 запитань, на які треба було відповідати «так» чи «ні».

1. Чи визначилися ви з майбутньою професією?
2. Чи допомагають вам вчителі у виборі майбутньої професії?
3. Ви знаєте, що таке курси за вибором?

4. Чи хотіли б ви, щоб вам більше розповідали про професії?
5. Чи хотіли б ви відвідувати заняття з тієї професії, яка вам подобається?

Питання 1 та 2 давались з метою визначення їх професійної спрямованості. Питання 3 задавалось з метою визначення знань учнів про елективні курси. Питання 4 та 5 задавались з метою визначення бажання учнів відвідувати елективні курси профорієнтаційного характеру (табл. 1).

Таблиця 1

№ питання	1	2	3	4	5
Так	20 %	7 %	14 %	67 %	96 %
Ні	80 %	93 %	76 %	33 %	4 %

На основі отриманих результатів, ми зробили висновок, що більшість учнів 9-х класів ще не визначилися з майбутньою професією. На основі цього можна вважати, що вони не знають, на які предмети їм слід звернути більше уваги. В подальшому навчанні це може мати погані наслідки. Учні також мало знають про курси за вибором. У них немає змоги відвідувати елективи, бо навчальним планом школи їх проведення не передбачалось, хоча більшість учнів була б не проти відвідування. У цьому випадку елективні курси профорієнтаційного характеру відіграють досить важливу роль. Учні ще в основній школі визначаються з тим, що їм потрібно в подальшому житті і звертають увагу на предмети, які їм будуть більше потрібні для опанування обраною професією.

Другим завданням педагогічного експерименту було анкетування учнів 9-х класів з метою визначення їх зацікавленості елективним курсом «Фізика в професії моряка». У анкетуванні прийняли участь 40 учнів 9-х класів Малокопанівської ЗОШ та Чкалівської ЗОШ, з яких 20 хлопців і 20 дівчат. Анкета складалася з 8 запитань, на які треба було відповісти «так» чи «ні»:

Вкажіть свою стать.

1. Чи подобається вам вивчати фізику?
2. Чи подобається вам подорожувати?
3. Чи задумувалися ви над майбутньою професією?
4. Чи подобаються вам морські професії?
5. Чи хотіли б ви познайомитися з ними ближче?
6. Чи цікаво вам дізнатися, чому не тонуть кораблі, та як здійснюють маневри військові судна?

Як ви ставитеся до того, щоб пройти курс, який познайомить вас з цікавими відомостями про морські професії та дасть змогу зрозуміти своє майбутнє професійне призначення?

Питання 2 пропонувалось з метою з'ясування рівня зацікавленості учнів вивченням фізики. Питання 3 задавалось з метою з'ясування рівня зацікавленості учнів професіями, які пов'язані з подорожуванням. Питання 4-5 пропонувались з метою з'ясування зацікавленості учнів морськими професіями. Питання 7-8 задавались з метою з'ясування зацікавленості учнів вивченням елективного курсу «Фізика в професії моряка» (табл. 2).

Таблиця 2

№ запитання		1	2	3	4	5	6	7	8
Хлопці	Так	50 %	100 %	100 %	92 %	92 %	99 %	80 %	67 %
	Ні	50 %	0 %	0 %	8 %	8 %	1 %	20 %	33 %
Дівчата	Так	50 %	100 %	98 %	35 %	60 %	62 %	62 %	70 %
	Ні	50 %	0 %	2 %	65 %	40 %	38 %	38 %	30 %

На основі проведеного дослідження ми зробили висновки, що учні 9-х класів перед переходом до старшої школи в більшості не визначились, який профіль обрати. За допомогою елективних курсів профорієнтаційного характеру це питання може бути вирішене ще в основній школі. Курс «Фізика в професії моряка» дасть змогу учням зацікавитися фізикою та в подальшому добре її вивчати. Також курс дасть змогу познайомитися з однією з найбільш затребуваних професій південного регіону України.

Література:

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти // Фізика та астрономія в сучасній школі. – 2012. – № 4. – С. 2-8.
2. Орлов В. О. Типология элективных курсов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.college.ru>.
3. Шарко В. Д. Методологічні засади сучасного уроку: Посібник для студентів, керівників шкіл, вчителів, працівників післядипломної освіти] / В. Д. Шарко. – Херсон : Вид-во ХНТУ, 2009. - 120 с.